

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยด้านจิตวิทยากับพฤติกรรมขับขี่ ไม่ปลอดภัยในจังหวัดภูเก็ต

A Causal Relationship Model of Psychological Factors Relating to Unsafe Driving Behaviors in Phuket

ณัฐจิต อ้นเมฆ*, ^aจินดา คงเจริญ**, อัญมณี ตนคลัง** และอารีสา เอ็มบุตร**

*คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

Nutthajit Onmek *, **^aJinda Kongcharoen****, **Anyamane Tonklang**** and **Arisa Aembut****

*Faculty of Science and Technology, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

**Faculty of Science and Industrial Technology, Prince of Songkla University, Surat Thani Campus

^aCorresponding author E-mail: jinda.suv@psu.ac.th

บทคัดย่อ

ภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีการจราจรคับคั่งทั้งคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้อัตราการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรอยู่ค่อนข้างสูงในประเทศไทย การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาปัจจัยทัศนคติด้านความปลอดภัย การควบคุมอารมณ์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมขับขี่ที่ไม่ปลอดภัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ขับขี่ยานพาหนะที่มีใบอนุญาตขับขี่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต จำนวน 400 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น และใช้สูตรของยามานะ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาและการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง ผลการศึกษา พบว่า ทัศนคติด้านความปลอดภัยของผู้ขับขี่อยู่ในระดับปานกลาง แต่การควบคุมอารมณ์พบอยู่ในระดับน้อย มีกระบายอารมณ์ด้วยพฤติกรรมขับขี่ที่ไม่ปลอดภัยเป็นบางครั้ง รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมขับขี่ที่ไม่ปลอดภัย มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($X^2/df = 1.858$, GFI = 0.970, CFI = 0.965, RMSEA = 0.046) โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมขับขี่ที่ไม่ปลอดภัยคือ การควบคุมอารมณ์ (p-value < 0.05) และทัศนคติด้านความปลอดภัย (p-value = 0.031) ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุจราจรเพิ่มมากยิ่งขึ้น ดังนั้นภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหามาตรการที่จะช่วยพัฒนาหรือส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ เพื่อลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุจราจรให้ลดน้อยลง

คำสำคัญ : พฤติกรรมขับขี่, โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง, การควบคุมอารมณ์, ทัศนคติด้านความปลอดภัย

Abstract

Phuket is the province with heavy traffic congestion from both locals and tourists leading to high injury rate and mortality rate from traffic accidents in the rank of Thailand. The main purpose of this research was to investigate the factors affecting unsafe driving behaviors including driving attitude and emotional control. The instrument in this research was a questionnaire. The sample consisted of 400 people who had a driving license in Phuket. The sample size was calculated based on Yamane formula, and the study subjects were selected by stratified random sampling. The data were analyzed using descriptive statistics and structural equation modeling. The results showed that safety attitude score of the drivers was at a medium level, emotional control was at a low level leading to unsafe driving behaviors at times. The model regarding the unsafe driving behaviors were in accordance with empirical data ($\chi^2/df = 1.858$, GFI = 0.970, CFI = 0.965, RMSEA = 0.046). Our findings revealed that the important factors associated with unsafe driving behaviors were emotional control, followed by driving attitude. Moreover, unsafe driving behavior contributed to increasing traffic accidents. Therefore, the government or related agencies should find measures that would help develop or promote activities to reduce traffic accidents.

Keywords : driving behavior, structural equation modeling, emotional control, driving attitude

Received 30/8/2019 Revised 21/10/2019 Accepted 28/11/2019

บทนำ

อุบัติเหตุทางจราจรเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้าบนท้องถนน ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินและเป็นอันตรายต่อร่างกาย จากรายงานสถานการณ์โลกด้านความปลอดภัยทางถนนขององค์การอนามัยโลก (WHO)¹ ปี พ.ศ. 2558 พบว่าทั่วโลกมีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน 1.25 ล้านคนต่อปี โดยประเทศไทยมีอุบัติเหตุบนท้องถนนสูงสุดเป็นอันดับ 1 ของอาเซียน มีจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน คิดเป็น 36.2 คนต่อประชากร 1 แสนคน อุบัติเหตุดังกล่าว

ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การขาดรายได้ ร่างกายพิการ เสียค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมยานพาหนะ เป็นต้น ปัจจัยที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุจากรายงานสำนักงานสถิติแห่งชาติพบมาจากผู้ขับขี่โดยตรง เช่น ขับรถโดยประมาท ขับรถเร็ว ขับรถขณะมีเมเมา เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมของผู้ขับขี่บนถนนเป็นสาเหตุที่สำคัญที่สุดก่อให้เกิดอุบัติเหตุ² การศึกษาสาเหตุที่แท้จริงของการเกิดอุบัติเหตุในตัวบุคคลอาจจะช่วยป้องกันหรือลดอุบัติเหตุจากรoad ได้บางส่วน